

Steenuilen 2015

Ons steenuilenproject bestaat uit twee luiken, enerzijds inventarisatie van steenuilenkoppels in het werkingsgebied en anderzijds een nestkastengedeelte. Hierbij gaan we gericht te werk, daar waar er nood is aan broedruimte, gaan we die ondersteuning verlenen. Maar pas na grondige inventarisatie van het gebied : waar zitten er steenuilen, waar niet en waar ze niet zitten, is het gebied vooral geschikt voor steenuilen, met andere woorden zijn er minimale voorzieningen aanwezig in de vorm van weiland en beschutting (boerderij, bomen) die er kan voor zorgen dat een nieuw steenuilenbiotoop kan gecreëerd worden. Vorig jaar maakten we een mooie sprong voorwaarts in het succes van onze nestkasten. Meer nesten maar vooral meer jongen. Normaal gezien moet dit resulteren dit jaar in extra koppels maar waarschijnlijk met minder jongen aangezien zo'n veldmuizenpiek geen twee jaar stand houdt.

Steenuileninventarisatie

Dit jaar kwamen er twee gemeente aan de beurt in onze jaarlijkse inventarisatieronde : Ramskapelle (Nieuwpoort) en Werken (Kortemark). Vanaf volgend jaar proberen we in iedere gemeente toch één deelgemeente onder handen te nemen. Op die manier krijgen we een periodieke actualisatie van onze inventarisatiegegevens. Voor sommige gemeenten hebben we al meerdere integrale inventarisaties achter de rug, bij andere gemeenten moeten we nog echt van start gaan (bijvoorbeeld in Diksmuide waar enkel Nieuwkapelle reeds werd geïnventariseerd).

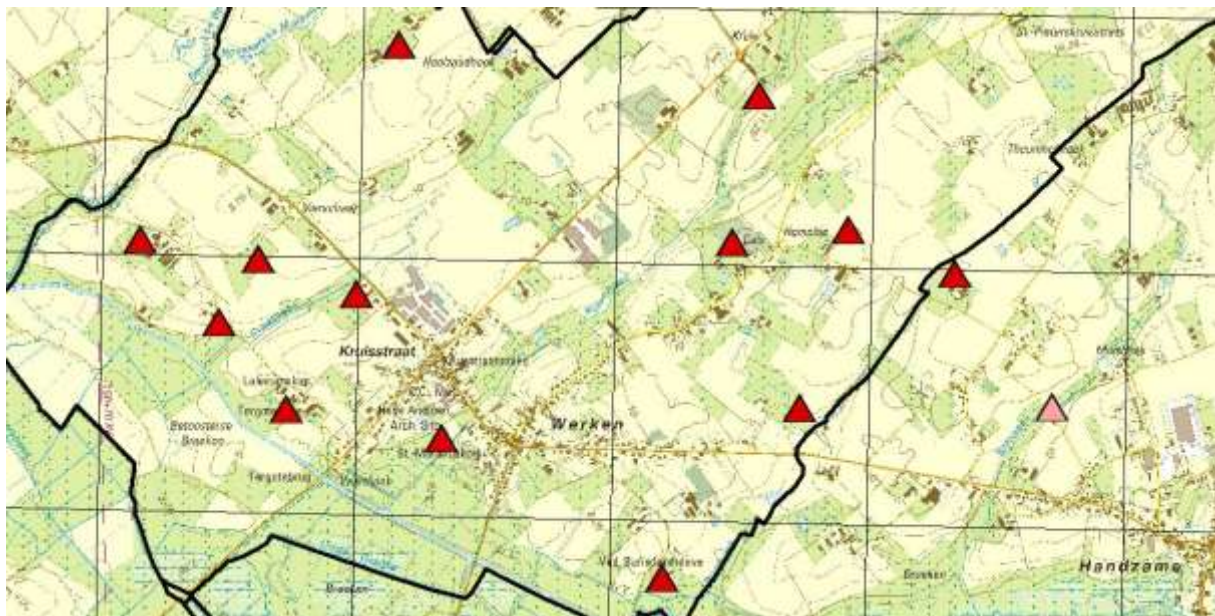
Maar dit jaar dus in Ramskapelle. Het grootste deel van Ramskapelle wordt ingenomen door de Hemmepolder. Een uitgestrekt akkergebied met her en der een boerderij. Alhoewel het merendeel va de landbouwers in hoofdzaak akkerbouwers zijn, zien we bij de meeste landbouwers toch een gemengd bedrijf (akkerbouw-veeteelt). Wanneer er rond de boerderij nog huisweiden aanwezig zijn, dan is er kans op steenuilen.

In vergelijking met de inventarisatieronde in 2012 werd er tweek extra steenuilenterritoria gevonden, allen in de Hemmepolder. Dit brengt het totaal op vijf territoria. Met een oppervlakte van 15 km² komt dit op een dichtheid van 0,33 territoria per vierkante kilometer. Hoog is deze dichtheid niet maar enkele locaties kunnen zeker onder handen worden genomen, in de vorm van steenuilennestkasten, om zo deze dichtheid op te krikken. De noodzaak aan nestgelegenheid bleek ook tijdens de kerkuilencontroles in Nieuwpoort. Op drie locaties trof de kern Nieuwpoort steenuilen aan in een kerkuilenkast, waarvan twee in Ramskapelle. Werk aan de winkel dus voor steenkasten want we wensen onze kerkuilenkasten natuurlijk exclusief ter reserveren voor kerkuilen ...

Gemeente	Km ²	Territoria 2014-2015	
		Aantal	Dichtheid
Zarren	11,20	15	1,34
Werken	9,65	17	1,76
Handzame	13,63	2	0,15
Kortemark	20,51		0,00
Totaal	54,99	34	0,62

In Werken komen we terecht in een totaal ander gebied dan de polders van Ramskapelle. Deze gemeente grenst in het zuiden aan de Handzamevallei maar ligt voor de rest quasi volledig in zandleemgebied. Hier zijn de percelen een stuk kleiner dan in de polders en heb je verspreide boerderijen met huisweiden waar steenuilen zich thuis voelen vooral in de knotwilgen die nog redelijk talrijk aanwezig zijn. Dit vertaalt zich direct in de cijfers. Zo maar eventjes 17 territoria werden ontdekt op één avondje (weliswaar opgesplitst in twee groepen) inventariseren. Met een oppervlakte van iets minder dan 10 km² leverde dit een dichtheid op van 1,75 territoria per vierkante kilometer. De derde hoogste dichtheid gemeten op onze inventarisatierondes na Izenberge (2,44) en Gyverinkhove (1,79) !

Gemeente	Km ²	Territoria 2014-2015	
		Aantal	Dichtheid
Zarren	11,20	15	1,34
Werken	9,65	17	1,76
Handzame	13,63	2	0,15
Kortemark	20,51		0,00
Totaal	54,99	34	0,62

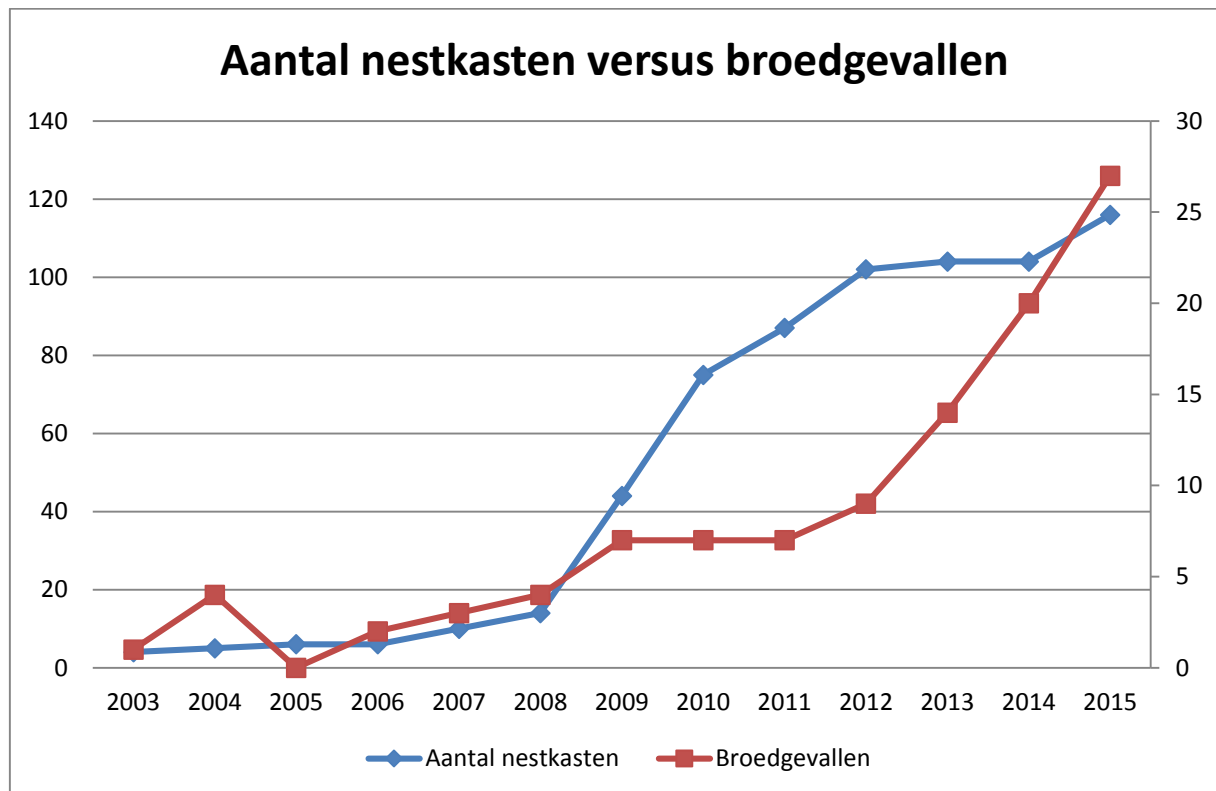
Nestkasten

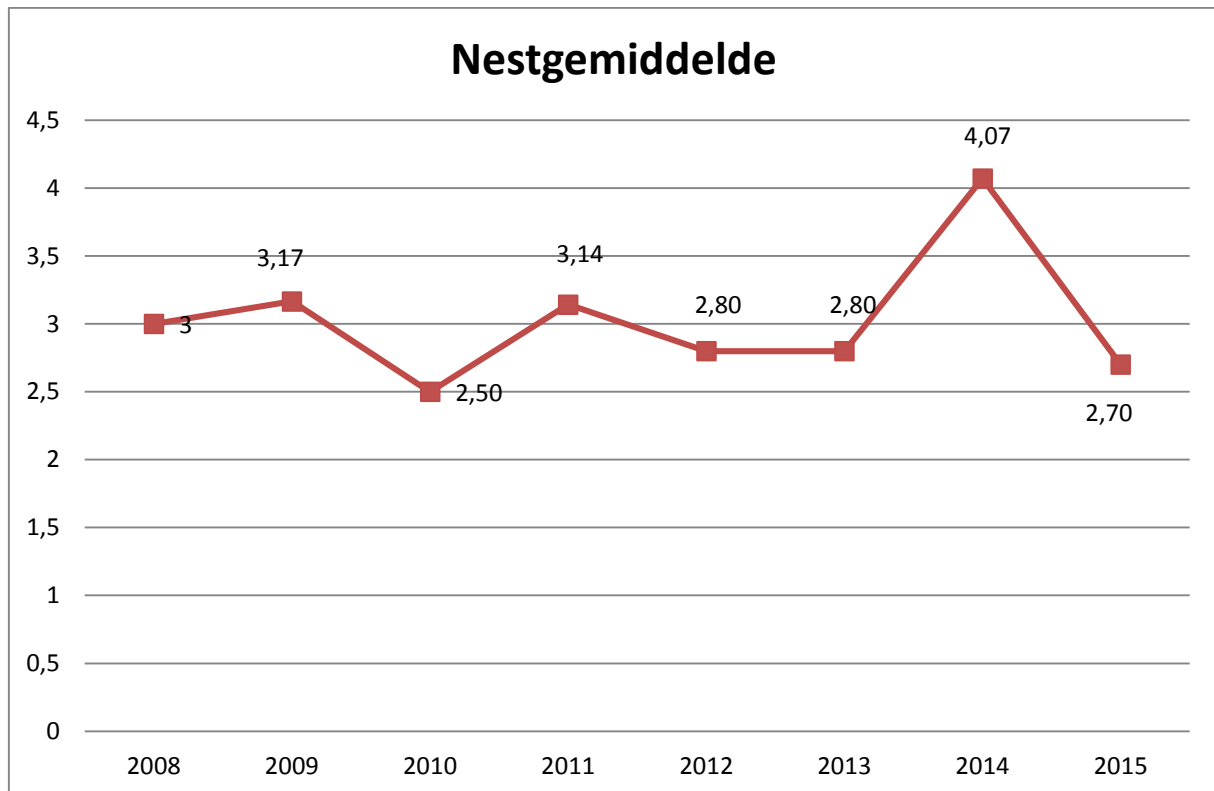
De nestkasten blijven een stijgend succes kennen. Naast de extra broedgevallen in kerkuilennestkasten (zie supra), werden ook verschillende nieuwe bezettingen genoteerd in onze steenuilennestkasten zelf. Het aantal nestkasten klimt lichtjes tot 116 stuks (incl. die bezette kerkuilennestkasten). Een kleine kwart van de nestkasten (24 %) waren bezet, in de vorm van een broedgeval of aanwezigheid van adulten of braakballen. Er is dus nog een duidelijke marge aanwezig in de toekomst voor extra koppels. Wanneer we kijken naar het aantal vastgestelde broedgevallen, dan registreerden we er 27 stuks, zeven meer dan het jaar voordien, wat een flinke stap vooruit is. Jammer genoeg hadden we een flink aantal mislukte nesten (zeven) (naast predatie was het minder

weer in mei wellicht een boosdoener), wat bracht dat er evenveel gelukte nesten waren dan het jaar voordien. Ondanks het feit dat er minder muizen aanwezig waren dan vorig jaar, slaagden de ouders er toch in op 54 steenuilen groot te brengen wat een nestgemiddelde betekent van 2,70 pulli per nest.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal nestkasten	14	44	75	87	102	104	104	116
Broedgevallen	4	7	7	7	9	14	20	27
Mislukt	1	1	3	1	4	4	0	7
Geslaagd	3	6	4	7	5	10	20	20
Braakballen, aanwezigheid					14	7	1	1
Bezettingsgraad (%)	29%	16%	9%	8%	23%	20%	20%	24%
aantal eieren	11	27	14					
gemiddeld nt eieren	3,67	4,50	3,50					
niet-levensvatbare eieren	2	4	2					
gemiddeld nt niet-levensv.eieren	0,67	0,67	0,50					
aantal geboren jongen	9	23	12					
gemiddeld nt geboren jongen	3	3,83	3					
aantal dode jongen	0	4	2					
gemiddeld nt dode jongen	0	0,67	0,5					
* aantal uitgevlogen jongen	9	19	10	22	14	28	57	54
gemiddeld nt uitgevlogen jongen	3	3,17	2,50	3,14	2,80	2,80	4,07	2,70

* = op moment van het ringen/eventuele nacontrole

Predatie

Op een aantal locaties werd predatie vastgesteld door steenmarter. Op één locatie (Eggewaartskapelle) werden de jongen steenuilen doodgebeten teruggevonden bovenop de knotwilg. Wellicht waren deze steenuilen nog niet vlugvlieg en was de steenmarter vlugger... Ook in Bulskamp werden doodgebeten jongen teruggevonden : één in de nestkast en één in het gras vlakbij de boom waar de nestkast stond. Op een andere locatie in Bulskamp, weliswaar op een boogscheut van de vorige, was er een mislukt nest. Bewoners zagen ook daar reeds steenmarter over de weg lopen.

De huidige generatie nestkasten hebben een zogenaamde martersluis. Deze is zo gebouwd dat de steenmarter niet rechtdoor kan eens hij de invliegopening gepasseerd is maar eerst naar de andere kant moet ombuigen om via een tweede opening in de nestruimte te geraken. De afstand tussen de openingen is 9 cm. Ondanks deze martersluis slagen steenmarters er moeiteloos in om jongen in het nest dood te bijten en/of uit het nest te halen. Deze vorm van predatie is natuurlijk. Steenuilen die broeden in knotwilgen ondervinden hetzelfde. In de natuur gaat het nu één maal om eten of gegeten te worden. Natuurlijk zien we liever dat onze steenuilenjongen niet gepredeerd worden. In Nederland hebben ze een verbeterde versie van de steenuilensluis bedacht en een extra plankje naast de invliegopening aangebracht zodat de steenmarter zowel een zijwaartse als een neerwaartse beweging in één keer moet verrichten en dit is blijkbaar iets te moeilijk. Een aantal nestkasten zijn reeds van dit extra 'marterplankje' voorzien en hebben de proef doorstaan. Op een locatie in Bulskamp waar de vorige twee jaren martersporen aanwezig waren, slaagde een koppel steenuil er perfect in om hun steenuilen groot te brengen. Het verder verloop buiten de kast is natuurlijk niet gekend ... Daar wacht, zoals voor ieder beest, de grote boze wereld.

Kris Degraeve